

Eötvös Péter zeneszerző

Augusztus óta bejelentett lakása van Szegeden, mégsem merném határozottan szegedinek mondani. Több időt töltött külföldön és Budapesten, mint itt. De ott sem tudják pontosan, tulajdonképpen hol is él. Novembertől és decemberben európai hangversenykörúton járt, s a műsorfüzetek azt írták róla, Magyarországon és Nyugat-Németországban lakik.

Mindez igaz, s nincs benne semmi titokzatos. Eötvös Péter, a fiatal zeneszerző, miután 1958–65 között elvégezte a Zeneakadémiát, ahova csodagyerekként 14 éves korában került, Kölnben folytatta tanulmányait. Három éven át, 68 nyaráig, a karmester szakon tanult, azután költözött Szegedre, feleségével, Molnár Piroskával, a szintén tavaly nyáron végzett színésznővel, a szegedi színház frissen szerződtetett új művészeivel.

A fiatal magyar zeneszerző Kölnben nemcsak a karmester szakot végezte el, hanem a világhírű nyugatnémet zeneszerző, a zenevilágban fenegyerekként számontartott Stockhausen szemináriumában is dolgozott. Itt ismerte meg a mai zene legújabb törekvéseit, s legnagyobb műve, a 20 perces terjedelmű Mese is ezeknek az izgalmas tanulmányoknak köszönheti születését. A magyar népzenevilág motívumkincsére épülő kompozíciót tavaly nyáron a modern zene nagyhírű darmstadti fesztiválján mu-

tatták be, magyar művészek tolmácsolásában, és figyelemre méltó visszhanggal. A Mese természetszerűleg nem Eötvös Péter egyetlen műve. Kölnbe már mint ismert zeneszerző érkezett: ő írta többek között a Nap-pali sötétség, az Almadozók kora című film, Az ember tragédiája, az Amerikai Elektra, az Úvegfigurák és a Becket színpadi előadásainak kísérőzenéjét. Ebbe a műfajba tartozik már a kölni tanulmányút után a szegedi Bánk bán-előadás-hoz tavaly ősszel írt érdekes kísérőmuzsika is.

E mozgalmas és munkás esztendőik legnagyobb és legizgalmasabb elménye a Stockhausen-féle szeminárium volt. Hogy ez a radikális új zene tulajdonképpen mi is, legszemléletesebben a novemberi és decemberi hangversenykörút ilusztrálja. Négy hangszeren, brácsán, zongorán, egy orgonáló-harmóniumhoz hasonló elektroniumon és tam-tamon játszottak, illetve improvizáltak a hangversenyek szereplői. Eötvös Péter a zongaránál ült, a többi három hangszer mellett nyugatnémet muzsikusok, mindannyian zeneszerzők, Stockhausen a magnetofont kezelte. A különös összeállítású kvartett ugyanígy Stockhausen magnetofonszalagról felhangzó Himnuszok című művéhez improvizált. Ez a rögtönzés nem abszolút improvizáció volt, a zeneszerző bizonyos feladatokat, tennivalókat adott a szolistáknak. Ezeket azonban nem hagyományos kottafejlekkel, ha-

nem matematikai jelekkel, plusz, mínusz és egyenlőség jelekkel rögzítette.

Az a hangzásvilág, amelyet ez a koncert létrehozott, nyilvánvalóan nem hasonlított semmiféle hagyományos hangverseny-muzsikára, egyáltalán semmiféle hangversenyre, Nemcsak újszerű zenéről, újszerű hangversenyről van itt szó, hanem a közönség és az előadók, az alkotók és a befogadók radikálisan új kapcsolatáról.

Mindennek értékéről természetesen lehet vitatkozni, s vitatkoznak is. Érdekeséről, újszerűségéről és főképpen arról, hogy van, létezik, aligha. Éppen ezért érdemes és szükség lenne ezzel a muzsikával itt nálunk. Magyarországon is megismerkedni, hiszen ezt a fajta zenét nálunk még a szakemberek sem ismerik. Annyian, mint Nyugat-Németországban, Belgiumban és Franciaországban kíváncsiak voltak ezekre a hangversenyekre — átlag 150–200 hallgató — nálunk is biztosan összejönnének. A magyar zenei élet, amely az irodalomhoz, a színházhoz és a képzőművészethez képest úgyis meglepően és érthetetlenül maradt, legalábbis érdekes színfolttal gyarapodna egy ilyen bemutatósorozattal.

Eötvös Péter egyébként a hangversenykörút közben zeneszerzőként is dolgozott. A pesti gyermekszínházban január 19-én bemutatásra kerülő Twist Olivér című zenés játék muzsikáját írta. A kottalapokat postán küldöztette haza.

Ökrös László

Könyvszemle

A világ ipara

A világ ipara című könyv szerzője, dr. Aba Iván avatott kézzel nyúlt a témához, s vállalkozása olyannyira sikerült, hogy nyugodtan állíthatjuk: ilyen átfogó, világgazdasági szemlélettel írott munka a világ iparáról nálunk eddig nem jelent meg. A mű külön értéke, hogy igen jó felfogásban adja vissza a második világháborút követő meggyorsult fejlődés ütemét, struktúráját és változásának minden mozzanatát. A könyv első részében az ipar egészének fejlődéséről, a gyárirpar kialakulásáról olvashatunk, külön kiemelve a főbb ipari országok termelésének fejlődését. Foglalkozik a világszerte folyó műszaki kutatással, ennek ipari hasznosulásával. Közérthetően tárgyalja az ún. technológiai rés fogalmát, amely az utóbbi években az USA és Nyugat-Európa országai között létrejött. Több szakértőt idéz, és közös megállapítások szerint a technológiai rés azért jöhetett létre, mert Nyugat-Európában a technikai fejlődés támogatása fogyatékos, mert a műszaki tudást megfelelő mértékben nem hasznosítják, bár a kiváló műszaki alkotók Nyugat-Európában éppen úgy megvannak, mint az USA-ban. Tárgyalja továbbá az ún. agyvásárt, a nagy és a kis tudományok képviselői között folytatott vita eredményét és hatását a műszaki-tudományos forradalomra. Termelési adatok közlésével is bemutatja a Szovjetunió hatalmas előretörését a műszaki fejlődésben. A következő fejezetek foglalkoznak a nyersanyag-termeléssel és az energiagazdálkodással, mint a termelés alapvető letéteményeseivel. A

maga történelmi és világgazdasági szükségszerűségében mutatja be az energiahordozók és alkalmazástechnikákuk fejlődését. Törvényszerűségeket ad arra a jelenségre, hogy hogyan fejlődnek a bányászatnak azon ágazatai, amelyeket a korszerű ipari termelés egyre inkább sürget. Mindezek mellett terjedelmes fejezetek foglalkoznak a gép-, a vegy-, a könnyű-, az élelmiszer-, az építő- és építőanyagipar fejlődésével és jelen termelési eredményeivel. Minden fejezetben bőven találunk utalást a fejlődés jövő útjaira, a minőségi szemlélet térhódítására, az automatizálásban és a számítógépek alkalmazásában rejlt óriási lehetőségekre.

Az ipari fejlődés konkrét eredményeit bemutató statisztikai adatok az ENSZ-jelentésekre és a szakajót anyagaira támaszkodnak, így azokat az olvasó szinte naprakész állapotban kapja. A könyv, amelyet a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó jelentetett meg, a szakembereknek, de az érdeklődő olvasónak is nagyon hasznos áttekintést ad a világ ipari termeléséről.

Bátyai Jenő

SKZ—4-es kombájnok

Az Agrotrojszt 1969-re ezer SKZ—4-es gabonakombájnt rendelt a szovjet külkereskedelemtől. A jól bevált gép iránti igényeket ezzel teljes mértékben ki tudják elégíteni, sőt a megállapodás szerint a szállítási határidők is

kedvezően alakulnak. Az Agrotrojszt kérésére ugyanis a szovjet fél vállalta, hogy az 1969-re leszerződött kombájnokait július 30-ig maradéktalanul leszállítja. Így az új SKZ—4-esek nyáron már munkába állhatnak. (MTI)

TU-repülőök exportja

A hang sebességénél gyorsabban haladó TU—14-es szovjet repülőgépek sikeres próbaúttjai után, üzleti körökben megnövekedett az érdeklődés a Tupoljev által szerkesztett szovjet utasszállító repülőgépek iránt.

A kisebb gépek közül a harkovi repülőgépgyárban több darab 70 személyes TU—134 gyártását kezdték meg Jugoszlávia részére.

Országos ifjúsági bélyegkiállítás

A MABEOSZ, a KISZ Központi Bizottsága, a Magyar Úttörők Szövetsége, a megyei és a városi tanács, a KISZ megyei és városi bizottsága és úttörőelnöksége, valamint a Hazafias Népfőrsereg és városi bizottsága együttes rendezésében Szegeden kap bemutatást április 4-től 13-ig a VII. Országos Ifjúsági

Jubileum

A Magyarországi Tanítók Szakszervezete megalakulásának 50. évfordulója alkalmából a Pedagógusok Szakszervezetének Központi Vezetősége kedden műsoros ünnepséget rendezett.

Péter Ernő, a Pedagógusok Szakszervezetének főtákará ünnepi beszédében emlékeztetett arra, hogy a századforduló éveiben Magyarországon félmillió gyermek számára nem jutott hely az iskolákban, s másfél millió volt az olyan fiatal, aki semmiféle oktatásban nem részesült. Amíg 1906-ban Magyarországon a csendőrségre a költségvetés több mint egy százalékát költötték az egész népoktatásra, aig másfél százalékot fordítottak. A továbbiakban részletesen ismertette a tanítók 1918. december 30-án megalakított szakszervezetének tevékenységét, majd hangsúlyozta: történelmünk egyik legdicsebb korszaka, a Magyar Tanácsköztársaság 133 napja olyan eredményeket mutatott fel a kultúrpolitikában, amelyre máltan vagyunk büszkéek ma is.

Péter Ernő ezután a Pedagógusok Szakszervezetének mai tennivalóiról beszélt.



F. S.-né termelőségvetkezetit tagot tavaly májusban férje termelőségvetkezetébe felvették tagnak, ahol eddig mint segítő családtag dolgozott. Férje a tsz-nek már tíz éve tagja. Úgy tudja, hogy ha a segítő családtag belép a szövetkezetbe mint tag, akkor a segítő családtagként eltöltött időt nyugdíjévének be lehet számítani. S hogy tiszta képet kapjon, kéri a rendelkezés ismertetését.

Az 1967. január 1-től életbe lépett új termelőségvetkezetit nyugdíjtörvény a termelőségvetkezetit taggal együtt dolgozó segítő családtag részére lehetővé teszi, hogy ha a tsz-be tagként belép, kérheti annyi — legfeljebb azonban öt — nyugdíj-év elismerését, ahány nap-tári évben a közös munkában részt vett, a kötelező munkanapokat ledolgozta, s utólag a nyugdíjnyújtást is megfizeti.

A rendelkezés szerint közös háztartásban élő családtagnak számít: az életközösség fennállása alatt a házastárs vagy élettárs; minden olyan személy, akit a családtag vagy a tartásra kötelezett családtag ugyanazon háztartásban eltart; aki a családdal közös fedél alatt él, s munkával vagy más szolgáltatással a közös háztar-

Bélyegkiállítás. Az ország minden részéből több mint 100 ifjúsági bélyeggyűjtő állt majd ki. A részvételi feltételek szerint erre pályázhat minden bélyeggyűjtő, aki még nem töltötte be 18. életévét, valamint kollektív gyűjteménnyel szerepelhet minden úttörő és ifjúsági bélyeggyűjtő szakkör. A kiállításon a részvétel díjtalan.

A kiállításra az e célra szolgáló úrlappal kell jelentkezni legkésőbb február 15-ig. A jelentkezési lapokat az Országos Ifjúsági Bélyegkiállítás Rendező Bizottsága, Szeged 1. postafiók 159. címre kell küldeni. A rendező bizottság február 28-ig közli a gyűjtővel az elfogadásra vonatkozó határozatát, majd a gyűjteményeket március 10 és 15-e között kell megküldeni a rendező bizottság címére. A postaköltséget a feladó viseli.

Szerény kérdés

Nem az az újsághír, ha egy kutya megharap egy embert, hanem az, ha egy ember megharap egy kutyát — így szól az öreg újságrólótól hallott zsurnalisztikai alapszabály. Ezek után nem tudom, hírnek tekinthető-e, hogy egy hétköznapi délből — tehát fényes nappal — a Tisza Szálló sarkán egy iskolából jövő tízéves kislány három idegen, és természetesen nagyobb gyerek megver. Azt hiszem, idáig a történetben nincsen semmi különös, hiszen ilyesmi gyakran előfordul. Azt hiszem, még az sem különös, hogy a kislány az arcát ért ökölcsapás súlya alatt a földre esik, és a többiek rohögő káromkodása közben tápáskodik föl és sírva fut hazáig. Ilyesmi is előfordul. Ami ezt az esetet mégis említésre méltóvá teszi, az, hogy a felnőttek közül — akik pedig szép számmal nyüzsgöttek az utcán ebben a napszakban — senki nem akadt, aki segítségére lett volna, akár hogy a földről fölsegítse, akár hogy legalább szóban mellé állt volna.

Senki nem állt meg sietős útján, senki nem fordult vissza, senki nem mormolta el: ejnye, ezek a kölykök... A gyerek így a megvert és megalázott kutyát megszegyenülésével ért haza, nemcsak az útétől, de a kiszolgáltatott tehetetlenségtől is szenvedve.

Mit mondjon ilyenkor a szülő?

Mondja azt, hogy üss vissza, kislány, ilyen az élet, akinek erősebb az ökle, annak van igaza? Vagy mondja el, hogy bizony ilyenek a felnőttek. Vagy mondja azt, örülj, hogy épségedben megúsztad, ne törődj vele?

De vajon mit mond majd az a szülő, aki most közönyös járókelőként nem avatkozott be, amikor a saját gyereke kerül hasonló helyzetbe?

Az állatok megvédik a kicsinyeiket akkor is, ha azok nem vér szerinti leszármazottak. A kiskacsákat nevelő tyúk, a más állat kölykeit szoptató kutya. Csak az ember lenne erre alkalmatlan?

K. E.

Nyugdíjévek „vásárlása”

tás fenntartásához vagy a család gazdálkodásának folytatásához rendszeresen hozzájárul, kivéve, ha őt a család vagy annak valamely tagja munkaszerződéssel alkalmazta, vagy a szolgáltatást más megállapodáson (pl. lakásbérlet, albérlés, szállás nyújtása stb.) alapul.

Kötelező munkanapnak számít: az 1967. január 1. előtti időben, ha a férfi családtag évi 120, a nő családtag pedig 80 munkaegységet naptári évenként ledolgozott, illetve 1967. január 1. utáni időben a férfi családtag évi 150, a nő családtag pedig 100 tízórás munkanapot dolgozott le.

A családtag számára, illetve javára csak olyan naptári éveket lehet beszámítani, amelyekre a családtagként teljesített munkamennyiséget az eredeti nyilvántartások szerint a családtag munkájára alapján jóváírták. Ha a volt családtag az ismertetett feltételekkel rendelkezik, akkor a nyugdíjéveket „megvásárolhatja”.

A nyugdíjévek „vásárlását”, illetve elismerését azoknál a családtagoknál, akik a tsz-be tagként 1967. január 1-ét megelőzően léptek be, 1967. december 31-ig lehetett rendezni. Ha a családtag 1967. január 1-ét követően lépett be a tsz-be, legkésőbb a szövetkezetbe történt tagfelvételt követő egy éven belül kérheti a nyugdíjévek megállapítását.

A kérelmet a volt családtagnak a tsz székhelye szerint illetékes SZTK-hoz kell a vezetőség útján előterjeszteni. A kérelemben fel kell tüntetni a kérelmező személyi adatait; annak a tsz-tagnak személyi adatait, akivel a beszámítani kívánt években mint családtag közös háztartásban élt; a kérelme-

ző tag felvételének pontos idejét, és a beszámítani kért években családtagként teljesített munkamennyiséget, illetve munkanapok számát, évenkénti megosztásban; végül pedig a kérelmező tag nyugdíjnyújtási számát.

Olvasónknál nyugdíjévként legfeljebb öt év ismerhető el, ha az ismertetett feltételek megvannak. Ha élni kíván ezzel a lehetőséggel, akkor kérelmét a tagfelvétel napjától számított egy éven belül terjessze elő, és az SZTK által közölt nyugdíjnyújtást fizesse be. A „megvásárolt” nyugdíjévek a nyugdíj megállapításánál mint szolgálati időt figyelembe veszik. Azonban az így megszerzett nyugdíjnyújtás megállapítására nem ad lehetőséget, csak kizárólag nyugdíj-megállapításnál számítható be.

Dr. V. M.

Február 1-től

MINDEN HÉTKÖZNAP

8

oldalas lesz

„Dél-

Magyarország

A LAP TERJEDELME EGYHARMADDAL NÖ.

előfizetési díja havi 20 forint

A FÉMTEX KISIPARI SZÖVETKEZET

PONYVAKÉSZÍTŐ RÉSZLEGE VÁLLAL:

Közületek és lakosság részére mindennemű sátor- és védőponyva készítest, javítást, szőnyegszegést, szákjavítást, speciális kívánalmaknak megfelelő kivitelben.

Címünk: Szeged, Tolbuhin sgt. 50.

S. 359

SZERDA, 1969. JANUÁR 15.

DEL-MAGYARORSZAG 5